

cutta waren gezonden en een beslissing aan Heren XVII was overgelaten, zoals de Engelsen dat ook aan hun superieuren hadden gedaan. De Hoge Regering heeft zich op 22 juli bij dit antwoord aangesloten en Marriot, zoals gezegd met de Scholtenburg, laten vertrekken.)

Dezen jare hebben wij ook weder het bezoek gehad van Franschen, die den 30e augustus met de oorlogsscheepen Le Comte d'Artois en Le Fortuné, beiden van 64 stukken, en de scheepen Le Comte d'Argenson en Le Massiac hier ter reede quamen, staande, gelijk in 't voorleden jaar, onder het bevel van den ridder Louis de Joannis.

De gouverneur en raad van Mauricius, benevens de ridder van St. George, hadden hem zeer nadrukkelijke brieven van voorschrijving, zo aan de regeering in 't gemeen, als apart aan den gouverneur generaal medegegeven. En den 14^e september quaaam hunne commissaris Joseph François de Cossigny met een verzoek binnen om 700 lasten rijst, 50 leggers arak en eenige andere provisiën te mogen inkopen.

Fol. 110v-111r.

(Daar dit de Engelsen was toegestaan, kon het de Fransen niet geweigerd worden. Maar omdat zij bij particulieren veel meer zouden kunnen inkopen, is hun rijst voor rsd 40 het last en arak eveneens tegen rsd 40 de legger verkocht. De directeur-generaal kocht de rijst tegen rsd 35 bij particulieren in. Omdat de Franse commissaris zei er geen bergplaats voor te hebben, is bij besluit van 5 oktober 45½ last teruggenomen. De Fransen kregen evenwel problemen met de betaling aan de Compagnie en aan particulieren bij wie zij inkochten. De ridder Louis de Joannis en de commissaris, Joseph François de Cossigny, dienden op 21 september een verzoekschrift in om ten laste van de Franse koning een lening van rsd 60.000 te mogen afsluiten, af te lossen te Amsterdam zes maanden na zicht met 8 % agio, te voldoen door de heer De Mozy, de gecommitteerde van de koning [fol. 112] te Parijs voor de betaling van de kosten van de vloot in Azië. Dit verzoek bracht de Hoge Regering in verlegenheid, daar een lening aan de Fransen in Bengalen niet was goedgekeurd, net zomin als de verstrekkingen aan hen aan de Kaap de Goede Hoop. Het leek beter de Compagnie er buiten te houden en een lening, zoals de geruchten luidden het voorafgaande jaar was geschied, door particulieren te laten verstrekken. Volgens artikel 42 van de artikelbrieven het plakkaat van 29 maart 1754 kon dat evenwel niet en om van de bevoegdheid om dit verbod op te heffen gebruik te maken, was een stap te ver en niet raadzaam. Het sterkst voor de Fransen pleitte)

1. Hunne uysterste nood dien zij den ondergetekenden gouverneur generaal met de nadrukkelijkste termen voorgesteld hadden, onder bijvoeging dat zij op ordre en voor reekening van hunnen koning bij vrienden en bondgenoten hulp komende zoeken, hoopten geen wijgering te zullen ondergaan, wijl de Engelschen allen bijstand genoten hadden.

2. Het bewezene aan de Engelschen die niet alleen als neutralen behandeld, maar ook, uyt hoofde van Uw Wel Edele Hoogachtb. aanschrijven van den 9^e april 1761, met verlerhande equipagiegoederen voorzien waren en hunne scheepen op 's Compagnies werf vertimmerd hadden.

Fol. 112v-113r.

(Als de Fransen erom zouden vragen, zou er voor hen ook wel zulk een opdracht gegeven worden, zodat zij niet minder behandeld konden worden, omdat er niets voorgescreven was. Bovendien betrof de afwijzing van de lening in Bengalen één aan dienaren van de Franse compagnie, terwijl het nu ging om schepen van de koning en een lening aan Zijne Majesteit. Bovendien is op een vraag aan Heren XVII van 31 maart 1738 hoe in zulke gevallen te handelen, op 4 september 1739 geantwoord dat men zich naar de zaak vereist moet schikken. Deze zaak scheen te vereisen dat men de Fransen, om nadelige gevolgen te vermijden, niet zonder ze te helpen moest laten vertrekken. Deze argumenten en vooral het laatste deed besluiten hen met rsd 50.000 bij te springen. [fol. 114] Er zijn vier eensluidende wissels van 129.600 Hollandse guldens door de heren ridder Louis de Joannis en Joseph François de Cossigny getrokken op de heer De Mozy, te voldoen te Amsterdam. Ze gaan mee met de Oudkarspel, Liefde, Immagonda en Lychoton. Er wordt verzocht dit besluit,